Herziening van de opleiding en vorming in de Bundeswehr

* * In een korte beschouwing over de vraag * „Vrijwilligers of dienstplichtigen?" (*Mil. Spect.* **139**(1970)(6)253) werd als mening van de militaire medewerker van de „Frankfurter Allgemeine" vermeld dat, hoewel de Duitse defensieminister Helmut Schmidt te kennen had gegeven dat de Bundeswehr binnen enkele jaren zou moeten worden omgebouwd tot een beroepskrijgsmacht naar Brits voorbeeld, hij vermoedde dat Schmidts gedachten toch meer uitgingen naar een gemengde krijgsmacht. Daarin zou een ruime plaats moeten zijn ingeruimd voor de categorie „Soldaten auf Zeit", d.w.z. niet permanent doch wel langere tijd dienende militairen.

De ontwikkelingen in de Bundeswehr schijnen de mening van de gezaghebbende publicist Adelbert Weinstein te bevestigen. De minister heeft nl. een commissie ingesteld, die als opdracht heeft aanbevelingen te doen voor de toekomstige organisatie van de (voortgezette) opleiding en vorming van officieren, onderofficieren en andere langerdienenden. Laatstgenoemden zouden een civiele vakopleiding (vergelijk de Technische Specialisten van de Koninklijke Landmacht) moeten krijgen, de officieren een hogere civiele vakopleiding, dan wel een universitaire vorming. Dit alles met als doel een eventuele overgang van militair personeel naar de burgermaatschappij te vergemakkelijken. De onder voorzitterschap van professor Ellwein staande commissie, samengesteld uit militairen, wetenschapsmensen en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, heeft reeds een algemeen concept geproduceerd, dat door Schmidt ter discussie is gesteld. Het eindrapport van de commissie wordt per 31 maart 1971 tegemoet gezien.

In het algemene concept wordt ervan uitgegaan dat, hoewel een groot aantal militaire functies vergelijkbaar is met civiele functies, het toch noodzakelijk zal zijn dat overgangsmaatregelen worden getroffen alvorens tot realisatie van de opleidingshervorming die de commissie voor ogen staat kan worden gekomen. Men acht het nl. nodig, dat alle categorieën militairen een verdere vorming krijgen en meent dat een gelijktijdige terhandneming van de hervorming van de bestaande officiers- en onderofficiersopleidingen vereist is. De commissie stelt een nogal ingewikkeld complex van civiele en militaire opleidingsgangen voor, dat ook de overgang van personeel van een lagere categorie naar een hogere mogelijk moet maken, dan wel het op gezette tijden doen afvloeien naar civiele functies. Gemiddelde dienstverbanden van 3, resp. 8 en 12 jaar worden daarvoor nodig geacht, al naar gelang de mogelijkheden en wensen van de belanghebbenden. Van het ogenblik af dat een jongeman een dienstverband aangaat wordt hij achtereenvolgens militair opgeleid, in een militaire functie geplaatst, krijgt een civiele vakopleiding in of buiten de Bundeswehr — waarvan de duur in redelijke verhouding moet staan ten opzichte van de tijd dat hij militair produktief is — en vloeit af. Wil en kan hij daarentegen een gooi doen naar intrede in een hogere militaire categorie — waarvoor zijn burgerlijke schoolopleiding mede bepalend is — dan wordt hij verder militair gevormd, vervolgens weer in een militaire functie geplaatst, verwerft dan het recht op een hogere civiele vakopleiding, vloeit af óf kan zich kwalificeren voor een hogere militaire — bv. onderofficiers- of officiers- — opleiding.

Deze algemene lijn is niet gebonden aan een star schema, vele varianten zijn mogelijk. Een jongeman met „Abitur"* bv. zou gedurende zijn eerste vijf dienstjaren kunnen worden voorbereid op het vervullen van zijn eerste officiersfunctie en tegelijkertijd een academische studie kunnen beginnen, die hij zou kunnen afronden nadat hij een aantal jaren produktief zal zijn geweest in het militaire bedrijf. Beroepsmilitair wordt hij pas na de genoemde eerste vijf jaren. Voor de academische studie denkt de commissie zowel aan een „Akademie der Streitkräfte" als aan openbare hogescholen.

De vorenstaande poging is geen complete weergave van de inhoud van Ellweins „Rahmenkonzept"; er zijn veel meer mogelijkheden dan hier werden aangegeven.

---

* Eindexamen middelbare school.

Het Ellwein-concept ontmoet veel kritiek. Het Hoofd Personeel van de Bundeswehr, Luitenant-Generaal Dr. Stangl verwerpt het. Hij acht de nieuwe regeling wel attractief, doch wijst op het grote bezwaar dat gedurende de eerste drie jaren na invoering geen enkel jong officier bij de troep zal aankomen; en er ís reeds een bedenkelijk tekort aan officieren. Langer aanhouden van de ouderen zou vergrijzing in de hand werken. Dat onderofficieren tot officieren worden bevorderd geeft evenmin soelaas, want zodra ze officier zijn hebben zij dezelfde rechten als degenen wier plaatsen zij hebben ingenomen. Het aantal officieren in actieve dienst zal derhalve sterk verminderen. Generaal Stangls bezwaren worden onderschreven door Ministerialdirektor Wimmer van het ministerie van defensie. De ambtelijke top van dat ministerie is over het algemeen van mening, dat de Bundeswehr zich bij alle onopgeloste militaire problemen niet kan veroorloven ook nog eens een concurrentiestrijd aan te gaan met de openbare opleidingsinstituten. Ten slotte is er scherpe kritiek van politieke aard omdat Ellweins plaatsvervanger Zoll zou hebben verklaard dat de militairen „zichzelf in discussie zouden moeten brengen en zouden moeten werken voor opheffing of beperking van de Bundeswehr". Vooral in „Die Welt" werd hierop zeer heftig gereageerd. Defensieminister Helmut Schmidt kan verzekerd zijn van een uitgebreide discussie; die ís er namelijk al op het ogenblik dat dit editoriaal wordt geschreven.

Literatuur

Die Bundeswehr und die grosse Unruhe. *Frankf. Allg.* (1971)(27 jan.).

Streiter oder Denker; das Wagnis der Militärreform. *Frankf. Allg.* (1971)(28 jan.).

Die Bundeswehr braucht keine linken Politruks. *Welt* (1970)(23 dec.).

Politisierung in der Bundeswehr? *Welt* (1971)(21 jan.).

Scharfe Kritik in Bonn am Bildungsplan für Bundeswehr. *Welt.* (1971)(16 jan.).

